Sukkerroedyrkning i Litauen

Af projektleder Otto Nielsen, NBR Nordic Beet Research

Nordic Sugar har sukkerproduktion i syv lande, og i hvert land er der 1-5 5T-gårde, hvor væksten følges tæt med henblik på at sammenligne og forklare forskelle. Dette gav anledning til, at de danske og svenske 5T-dyrkere, Agricenter-konsulenter og NBR-projektleder i oktober tog på studiebesøg i Litauen og her besøgte sukkerfabrikken samt to sukkerroedyrkere.

Sukkerproduktion i Litauen har vist stor udbyttemæssig fremgang *(figur 1)* og ligger nu på omkring 11 t/ha i gennemsnit, hvilket er lidt under det danske gennemsnit. Manuel høst af roer på 5T-gårdene medio september viser en tilsvarende forskel, og det er i overensstemmelse med, at de danske roer også havde en bedre start end de Litauiske, når man ser på NDVI-målinger på gårdene *(tabel 1; figur 2)*.

Sukkerdyrkningen i Litauen foregår i den centrale del *(figur 3)*, som på lige fod med det øvrige Litauen er domineret af et relativt fladt landskab. Det samlede areal med sukkerroer udgør i 2017 omkring 16.000 ha og er fordelt på omkring 300 dyrkere, som i mange tilfælde dyrker ganske få ha, men der findes også store landbrug på op til 300 ha sukkerroer, og heriblandt den ene af de to dyrkere vi besøgte.

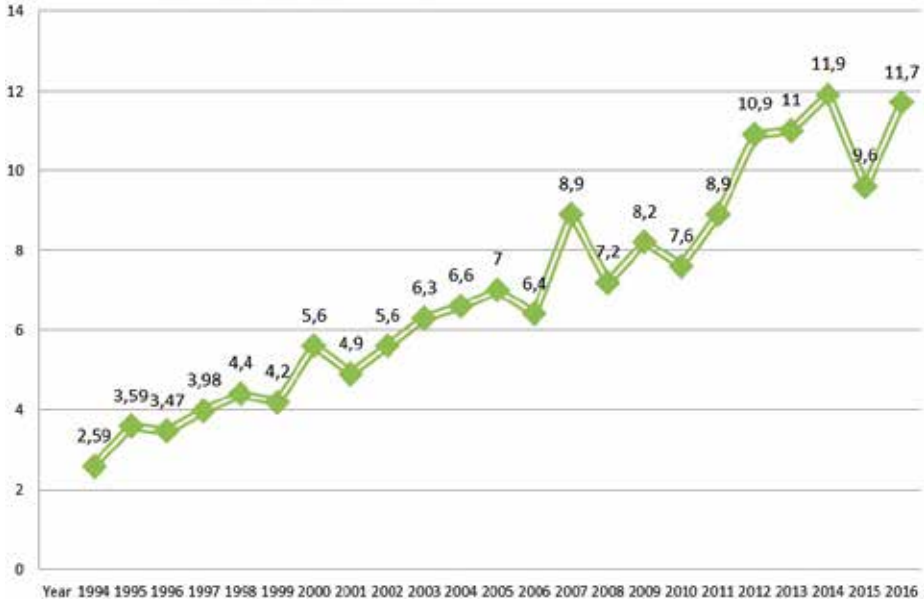

Figur 1. Udvikling i sukkerudbytte (t/ha) i Litauen 1994-2016

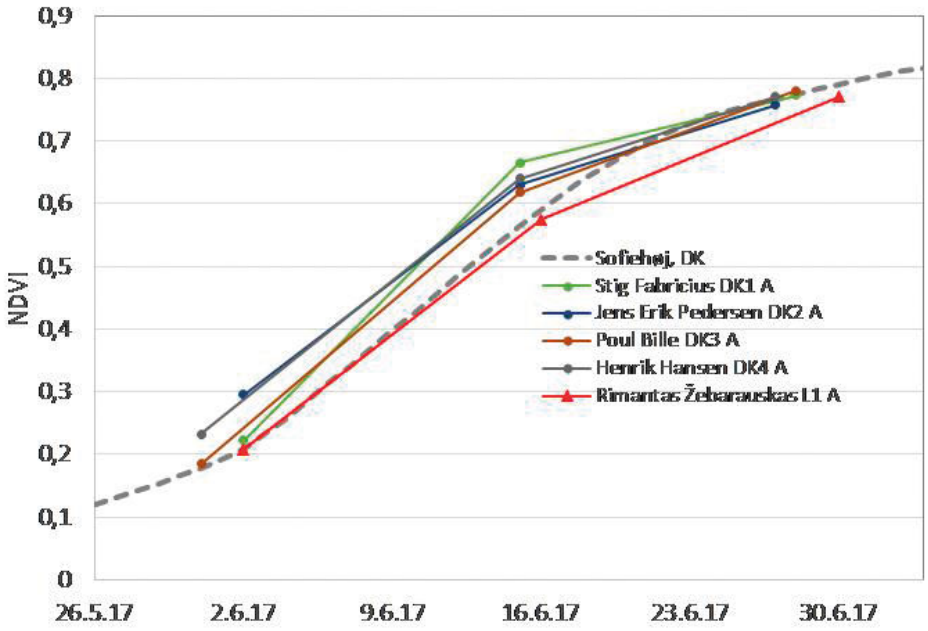

Figur 2. NDVI-målinger på danske 5T-gårde samt i Litauen. NDVI afspejler tilvæksten i biomasse frem til rækkelukning

Roerne leveres alle til fabrikken ved Kédainiai, som er fra 1967 og overtaget af Danisco i 1995 *(foto 1)*. De dominerende afgrøder i Litauen er omtrent de samme som i Danmark med vinterhvede, vårbyg og vinterraps, men derudover dyrkes også en del vårhvede *(figur 4)*. Sukkerroer udgør omtrent en procent af det totale areal, endvidere dyrkes der boghvede på tre procent af arealet. Roehøsten var i fuld gang da vi besøgte den ene af gårdene *(foto 2)*. Vinteren kan

Foto 1. Nordzuckers sukkerfabrik i Kédainiai blev bygget i 1967 og overtaget af Danisco i 1995

Figur 3. Sukkerproduktionen i Litauen foregår centralt i landet. Den gennemsnitlig afstand til fabrikken for sukkerroedyrkerne er 51 km.

komme tidligt i Litauen, og specielt i år, hvor der er meget vådt i marken, var der fokus på at få roerne høstet tidligt. Det ene besøgte landbrug ejes af familien Staliunas *(foto 3)* og de driver i alt 800 ha, hvoraf de 200 ha er forpagtet. Årets roeareal udgør med 300 ha over en tredjedel af gårdens samlede areal, hvor høsten og transporten klares med egne maskiner og lastbiler. Maskinparken var i øvrigt en broget blanding af nyt og gammelt.

De store landbrug i Litauen er i mange tilfælde opstået i Sovjet-tiden, og en del af disse brug drives eller ejes af udlændige, herunder en del danskere. Det andet gårdbesøg var da også på en ejendom, som ejes af det dansk-baserede Ingleby Farms & Forest, som fra et kontor på Vallø Slot driver over 100.000 ha fordelt på blandt andet Argentina, Peru, USA, Australien samt flere østeuropæiske lande. Ingleby er en fond stiftet i 1998, der har til formål at opkøbe og dernæst drive landbrug på bæredygtig vis.

Figur 4. Planteproduktion i Litauen fordelt på afgrøder. Sukkerroer udgør i 2017 1% (15.579 ha) af det dyrkede areal.

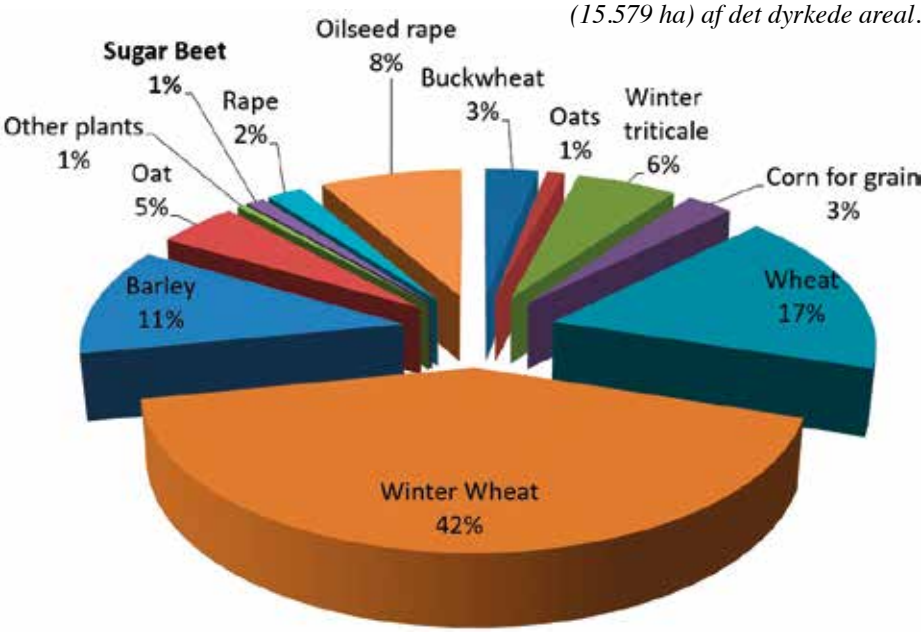

Foto 2. Roehøsten er i gang hos familien Stauliunas.

Foto 3. Den ene af sønnerne fra familien Staliunas fortæller om deres landbrug på 800 ha, hvoraf 300 ha dyrkes med sukkerroer i 2017.

Det bæredygtige skal afspejles både økonomisk, miljømæssigt og socialt, og kvantificeres ved at indsamle data fra ejendommene. Det bæredygtige er endvidere konkretiseret i 14 specifikke mål (www.inglebyfarms.com).

Inglebys ejendom i Litauen, på omkring 3.000 ha, blev overtaget i 2013 og bestyres af danskeren Rasmus Christoffersen. De dominerende afgrøder er vinterhvede, vinterraps, vinterrug, vårbyg og bønner. I 2017 dyrkes for første gang et mindre areal med sukkerroer, og der er et ønske om at udvide produktionen, men det begrænses af, at sukkerroedyrkning er populær blandt eksisterende dyrkere, som derfor ikke ønsker at afgive noget areal. Gården har 17 medarbejdere, og der er investeret betragteligt i selv at kunne rense, tørre og lagre afgrøderne. Traktorer og mejetærskere leases og var derfor alle af nyere dato, mens roesåmaskinen var en ældre 18-rækket Unicorn-model. ■

Tabel 1. Håndhøstet udbytte hos 5T-dyrkere i Danmark og Litauen ved kampagnestart medio september. Areal A er et område af marken, hvor væksten i foråret var bedst, mens væksten i område B var reduceret. 5T-projektet sammenligner væksten hos dyrkere og prøver at finde årsagen til eventuelle forskelle. Arbejdet med A- og B-områder har blev omtalt i august-nummeret af Sukkerroe-nyt.

5T-dyrker	Areal	Mgl. Planter*	Rod t/ha	Sukker %	Sukker t/Ha
Henrik Hansen	A	1,5	89,4	17,4	15,4
	B	1,3	90,6	17,3	15,0
Jens Erik Pedersen	A	0,5	94,8	16,8	15,3
	B	4,0	90,7	17,3	15,1
Poul Bille	A	1,5	96,5	16,4	15,7
	B	1,3	80,8	16,7	13,3
Stig Fabricius	A	3,3	95,5	15,7	14,3
	B	1,8	88,6	15,9	13,4
Danske 5T-dyrkere i alt		**1,9**	**90,8**	**16,7**	**14,7**
Rimantas Žebarauska	A	5,0	78,9	17,4	13,2
	B	6,3	65,9	17,6	11,1
Litauisk 5T-dyrker i alt		**5,6**	**72,4**	**17,5**	**12,2**

*Antal manglende planter per. 6 meter række